- Glagoljaški alfabet

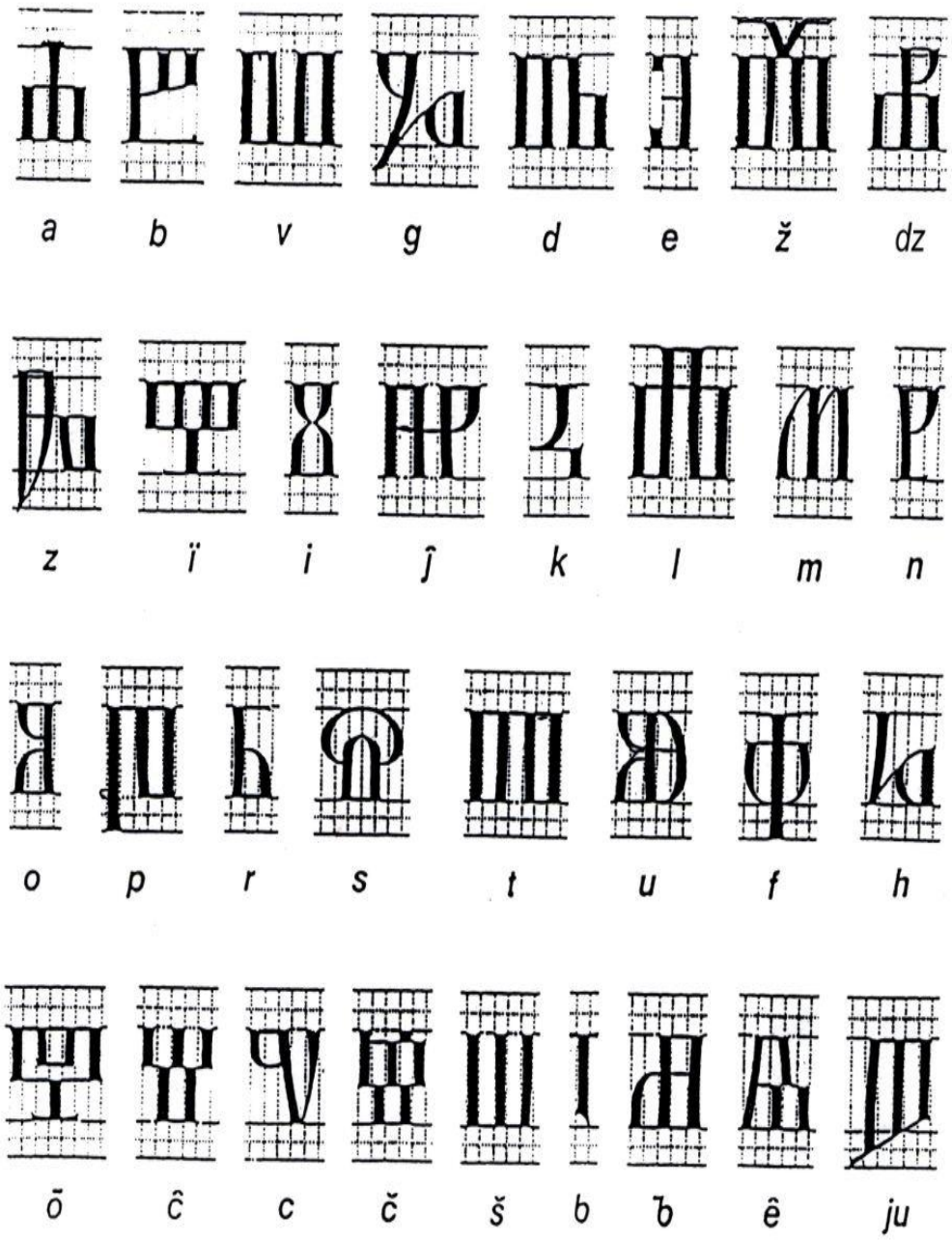

GLAGOLJICA I STAROHRVATSKI JEZIK U BOGOSLUŽJU

Pokrštavanje Hrvata i ulazak u zajednicu kršćanskih naroda

Sveta braća Ćiril i Metod

Knez Rastislav → braća Ćiril i Metod

Papa Hadrijan II

odobrio bogoslužje

na slavenskom → **GLAGOLJICA**

glagoljski natpisi:

Plominski natpis

Valunska ploča

Bašćanska ploča

Papa Ivan VIII

prevode dijelove Biblije i bogoslužne knjige

-misal

-evanđelistar

-brevijar

-lekcionar

Misal po zakonu rimskoga dvora(1483.)

Velikomoravska kneževina

Knez Rastislav traži da u njegovu Moravsku pošalje misiju koja će promicati kršćanstvo donoseći knjige pisane znakovljem što će odražavati narodni jezik.

- **Bizantski car Mihajlo 863. poslao dvojicu grčkih redovnika: KONSTANTINA (rođenog 826. ili 827 u Solunu) i starijeg mu brata METODA (rođenog između 815. i 820., također u Solunu**

Baščanska ploča

- Napisana oko 1100. godine
- Nalazi se uz današnje selo Jurandvor, kraj Baške na otoku Krku.
- U lijevom pluteju ograde koja je dijelila prezbiterij od crkvene lađe u benediktinskoj crkvi Svete Lucije.
- Od vapnenca, ima bordure s tipičnim ornamentom lozice, široka 197 cm, visoka 99 cm, debela 8 cm, 13 redaka.

- Pravni tekst…
- Kršćanska invokacija, zapis da je to darovnica kralja Zvonimira, kletvena formula.
- Prvu put se na hrvatskoslavenskom jeziku spominje ime hrvatskoga naroda i ime kralja Zvonimira.
- Bašćanska ploča nije do kraja pročitana.
- Sastoji se od otprilike stotinu riječi.

CRKVA SVETE LUCIJE

selo Jurandvor, kraj Baške na otoku Krku

TEKST BAŠĆANSKE PLOČE

1100. U ime Oca i Sina i Svetoga Duha. Ja opat Držiha pisah ovo o ledini koju dade Zvonimir, kralj hrvatski, u svoje dane svetoj Luciji, i svjedok mi župan Desimir Krbave, Martinac u Luci, pribina poslanik u Vinodolu i Jakov na Otoku. I tko to poreče, neka ga prokune Bog i 12 apostola i 4 Evanđelista i sveta Lucija, amen.

Ja opat Dobrovit sazidah ovu crkvu sa svojom braćom devetoricom u doba kneza Kuzme koji je vladao svojom krajinom. A bijaše to u vrijeme Mikula u Otočcu sa svetom Lucijom zajedno. "

- AZ V' IME OTCA I S(I)NA I SVETAGO DUHA AZ'
  OPAT' DR'ŽIHA PISAH SE O LEDNINE JuŽE
  DA Z'V'NIM(I)R KRAL' HR'VAT'SKI V'
  DNI SVOE V' SVETUJu LUCIJu I SVEDO -
  MI ŽUPAN' DESIMIRA KR'BAVE MARTIN' V L(I) -
  CE PRB'NEBŽA S' POSL' VIN(0)DOLE JaK(O)V' V O-
  TOCE DA IŽE TO POREČE KL'NI I BO(G) I *BI* AP(OSTO)LA
  I *G* E -
  VANJELISTI I S(VE)TAJa LUCIJa AM(E)N' DA IŽE SDE ŽIVE -
  T' MOLI ZA NE BOGA AZ OPAT' DBROVIT' Z' -
  DAH' CREK'V' SIJu I SVOEJu BRATIJu S DEV -
  ETIJu V' DNI K'NEZA KOS'M'TA OBLAD -
  AJuĆAGO V'SU K'RAINU I BJeŠE V' T' DNI M -
  IKULA V' OTOČ'CI S' SVETUJu LUCIJu V' EDINO

VALUNSKA PLOČA

- Nađena na Valunu na otoku Cresu.
- Kamena ploča za pokrivanje grobnice. Sada se nalazi u muzeju u crkvi.
- Za nas je važna jer je jedan od najstarijih spomenika.
- Dvojezični natpis.

Tekst: Techa et filius eius Bratohna

T E H A S I N Ъ V Ъ (N U) K Ъ

et Iunna nepus eius.

J U N A S ? ? Ъ K Ъ

PLOMINSKI NATPIS

- Nastao je prije 11. stoljeća, a pronađen je u crkvici na Plomini.

Žarišta glagoljaštva

ISTRA, SJEVERNA HRVATSKA, PRIMORJE, KVARNERSKO OTOČJE, LIKA, KRBAVA, POUNJE DO VRBASA, ZADAR

RADNI ZADACI

Želeći da mu narod bude pokršten i što bolje poučen u vjeri knez ……., šalje godine …….. molbu bizantskom caru da mu pošalje misionare vješte …… jeziku.

Poslao je dvojicu učenih Grka iz Soluna, braću …… i …… .

Za prepisivanje crkvenih knjiga na slavenski jezik sastavljeno je posebno pismo …… .

Tim pismom preveli su najvažnije dijelove ……i …… knjige.

3. Upiši točno (T) ili netočno (N)

- **Ćiril i Metod svoje misionarsko djelo započeli su u Moravskoj.**
- **Germanski svećenici su ih podržali.**
- **Papa Hadrijan II odobrio je bogoslužje na slovenskom jeziku.**
- **Metod je bio na čelu biskupije u Sirmiju.**
- **Narodni jezik kod Hrvata sačuvan je u bogoslužju sve do XX. stoljeća.**
- **Sačuvana je uporaba narodnog jezika u bogoslužju i kod drugih slavenskih naroda poslije smrti Ćirila i Metoda.**

4. Nadopuni tekst!

- U mnogim dijelovima Hrvatske glagoljica je postala ……za …… upotrebu.
- U glagoljaškim tiskarama u ……, …… i …… izrađivani su i ukrašavani ……, …… i ……
- Prva tiskana knjiga na hrvatskom jeziku je ……
- U Hrvatskoj je pronađeno najviše glagoljaških natpisa, a to su …… natpis, …… ploča i …… ploča.

Otče naš

iže jesi na nebesih

sveti se ime Tvoje.

Pridi cesarstvo Tvoje

budi volja Tvojajako na nebu i na zemlji.

Hlib naš vsedanji daj nam ga danasi

otpusti nam dlgi našejakože

i mi otpuščaem dlžnikom našim.

I ne vavedi nas v napastna

izbavi nas od neprijazni.